

Klådris ny för Dalarna

Janne Edelsjö

1983 upptäckte Mary och Bengt Svensson från Särnaheden en egendomlig buske i skogslandet intill Idregränsen vid Fulan, ett av Västerdalälvens källflöden. Vid fjällbotaniklägret 1989 i Särnaheden kom vi i DABS i kontakt med Svenssons, som berättade om den märkliga busken, vars like de aldrig tidigare skådat. Beskrivningen vi fick retade vår fantasi och nog stämde mycket in på klådris, men det kunde väl ändå inte vara möjligt?

Några dagar senare besökte vi fyndplatsen, som ligger i Särna socken, på Fulans östsida ca 200 m SO sammanflödet med Stråfulan (15C 9g 32 33). Jo men visst, det var en klådrisbuske, *Myricaria germanica*, de funnit; det första fyndet för Dalarna och Svealand! Förekomsten utgörs av en ensam buske, kraftig och nästan meterhög, samt rikt blommande. Enligt Svensson har den vuxit åtskilligt sedan 1983, vilket kan tyda på en rätt ny etablering på platsen. Busken växer ca 10 meter från ån, på schaktad grusmark intill skogsbilvägen längs vattendraget. Troligen har schaktningen utförts i samband med vägbygget.

Förutom enslaka videbuskar och tallplantor på den närmast vegetationsfria grusmarken, förekommer arter som snip och knagglestarr. I omgivningarna påträffas även arter som lundelm, hårstarr, båda raserna av klubbstarr, svarthö, brudsporre, och hybriden skav- x smalfräken. De lite mer krävande arternas närvaro förklaras av bl.a. diabas i berggrunden.

Klådriset förekommer i Sverige som ursprunglig på grusiga och tidvis översvämmade älvstränder i Medelpad, Jämtland och Ångermanland. 1983 upptäcktes arten som ny för Härjedalen, på en schaktmark nära Anån. Detta är den närmaste Svenska fyndorten, ca 10 mil från Dalalokalen. Under 18- och 1900-talet har arten även etablerat sig på nya platser i södra Sverige, ofta på nyblottad mark vid sänkta sjöar.

På Särnalokalen är ju klådriset tydligt nyetablerat, men hur kom den dit? Kanske med maskiner i samband med vägbygget, eller som ett vinddrivet frö från de både större och rikare norska populationerna. Möjligheten finns dock att arten ändå är ursprunglig längs Fulan, då växtplatsen sannolikt berörs av åns extremare högvattenstånd. Vem vet vad som döljer sig längre uppströms Fulan och Stråfulan?